

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

Oratio Xerxis de bello Græcis inferendo. Inuentio tota continetur duobus argumentis: de vindicanda iniuria, & gloria amplificanda: Dispositio nonnihil fluctuat intercisa repetitionibus: Elocutio ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](#)

CHARACTERES CIVILIS ELOQVEN- TIAE.

LIBER DECIM VSTERTIVS.

In quo generis deliberatiui, & iudicialis exempla.

EX ANTIQVIS AVCTORIBVS
Græcis, & Latinis: Cum notis.

LIBRI INSTITUTVM.

NSTITUTI HOC LIBRO CHARACTEREM ILLIUS CIVILIS ELOQUENTIAE, non quidem ambitio loquacius, sed ponderosus sententias collectas, una aspectu oculis subiace. Congessi igitur in fasciculum breves aliquot, ex Herodoto, Thucydide, Xenophonte, Herodiano, Salustio, Liuio, Curtio, Tacito, & ceteris

nobiles orationes, quarum economiam, & artificium paucis digesti, quod nostra discitibus opera gravior, atque utilior foret. Si quis autem plura desideret, ipsos auctores, quos indeco, adire poterit; non mei fuit instituti omnia colligere, quod & à plerisque factum video, sed quæ illistriora dumtaxat viderentur, interpretari, atque ad cōformationem eloquentiae proponere.

ORATIO XERXIS DE BELLO GRÆCIS INFERENDO.

Inuentio tota continetur duobus argumentis, de vindicanda iniuria, & gloria amplificanda.

Dispositio nonnihil fluctuat intercisa repetitiōnib⁹. Elocutio simplex, & candida, non tamen sine verbis Byssinis.

AΝδρες ἀρρενεῖς αὐτοίς γέγενη θεοί. **V**iri Perse, equidem ego non ero huius instituti author, sed ab alijs traditi imitator. **Ez Herod.** **I. 7. edit.** Nam, quemadmodum à maioribus natu acci- **H. Steph.** **M m m m 3 pio,**

pio, ex quo imperium hoc à Medis eripimus, Astyage per Cyrus amato, nunquam conquecumus, sed ita Deus nos agit, & multa nobis sibi obsequenteribus in melius confortat. Atque in ea quidem, quæ Cyrus, Cambyses, ^{Maior} ^{etiam} ^{etiam} que ac pater meus fecere, quas gentes imperio addidere, non attinerer ferre apud probè latentes: ego autem posteaquam hanc sedem acceperim, dedi operam ne ab ijs, qui hochnore sunt facti, degenerarem, neve minus potentia Persis acquiretem. Quod autem versans, inuenio nobis accessum gloriam pariter, ac honorem, & regionem, & que inferiorem, neque deteriorem ea, quam reuperauimus, sed feraciorem, vna cum vltione iniurie, atque vindicta Ideoque animo ego vos contraxi, ut id quod agere constitui, vobis exponerem. Constituo, iuncto Helleponto copias per Europam traducere in Graeciam, ut Atheniacas vlciscar iniurias, quas cum Persis alijs, tum patri meo intulere. Noratis autem, & Darium aduersus hos viros bellum mouere destiisse: Verum ei morte prevento, non-contigit, ut illos vlcisceretur. Ego vero in vicem, aliorumque Persarum vlciscens, non prius desuam, quam expugnauerit incendere que Athenas: cuius eius, & me, & patrem meum, priores iniuria affecterunt: primùm quum Sardis vna cum Aristagora Milesio falso nostro vententes cremauerunt, Iuolque ac delubra: deinde in vos quid fecerint, terram suam ingressos, quum Datis, & Ataphernes ducis fuete, omnes lecitis. Harum gratia tenua irritio ad inferendum eis bellum: quos, atque ipsorum finitos, regiones Pelopis Phrygis insolentes, his potestarem redigerimus, tot bona futura esse ratiocinando competio. Terram Persidem ætheri Iouis conterramus reddemus. Nullam enim religionem spectabili sol levitatem nostræ, sed ego omnem permisus Europam, vna vobis cum cunctis regiones in unam redigam. Nam ita rem habere audio, nullam reliquam esse hominum, neque ciuitatem, neque gentem, que nobilium dicimare possit. Ita subiectis ijs, quos dixi, & qui nos lacessuerunt, iugum seruile sustinebunt. In quo si mihi vos gratificari volueritis, ibi tempus vobis indicavero, quo vos presto esse oportet, tunc vnuquisque debebit impigre adesse: quorum, qui ornari simus cum copijs aderit, cum donabo ijs, quæ in nostra domo pretiosissima habentur. Et haec quidem ipsa agenda sunt. Sed ne solus videar in consilio ^{sen.}

χρήστον τὸ καθίστα, ἐπειδὴ παρημένειν. οὐτω sententiam dicere, rem pono in medico iubens
οὐτε ἡμῖν εἰτοι θέστι δέλιον ζητόν, εἰτε ἀνάγκαιον. νανique sententiam quamlibet dicere.
ὑμεῖς δὲ αὐτὰ διαποιήσετε χαρίζομενοι τούτον ὑμῖν τημένῳ τῷ χρόνῳ, εἰς τὸ ίχεν δὲ, προσθίνετε πάντα λίνα ὑμένων χώστει παρέπειν. Εἰ δὲν τὸ ίχεν ήταν παρεσκευασμένον στατὸν καλλιστα, δέσσω οἱ δέρματα λειμόταλα νομίζει, ταῦτα δὲ ημετέρον. ποιητὰ μὲν γνῶντα δέσσοντα. Ιτά δὲ μηδιτελεσθεντίς οὐδείς δοκεῖ. τίθημι τὸ πρῆγμα τοι μέγα. γνάμενοι κελεύοντες θύμετον τὸν βασιλέαν αποφάσινδει.

ECONOMIA ORATIONIS.

- I. Exorditum ab exemplo & instituto superiorum Regum, qui cum toti animis ad curas bellicas adiecerint: non decet Xerxem otium, & vita mollitiem sectari, locus his benevolentia, aut attentionis profusor fuisse in hac persona maiestate superuacuus.

II. Ab utili argumentatur, quod magna illecebra cupiditatis sit: Attica regionum fertilitas. Hac fuit pars Narbonis cum Longobardis ad Italicum bellum inauicem ex eadem regione illa eximia magnitudinis pompa parmisit: de quo stratagema dico in symbolo.

III. Magno arguento est Davy primum exemplum, cuius spes facta intercisa, à quo nisi à filio instaurabuntur. Pater siquidem in simile
Vixit qua vixit, vivere parte magis.

IV. Vito iniuriarum proponitur, ingens stimulus generositatis, cui probrum concequere difficillimum est: Iniuria autem erant clarissima ducibus illata. Nam Daru, & Antapharnes, iatrapa ab Atheniensibus concisi: Dace vero prater armorum calamitas etiam perpetua Gracorum irrisio expedita, à Barbaris quo da istiusmū barbarismū, quem dārōdūs mīlēs uterat Ar sophans in Dace.

V. Spes ampla, & generosa illustri oratione exagerantur: Siquidem Attica deuicta, Persis calo proxima futura est. Quem locum est imitatus Gracchus Poeta Anthologia lib. primo, ubi Roma appellatur nātām̄ pēpīm̄ evēpīvīs.

VI. Illæctis pretiis generosos animos. Nam & Persarum Regibus, quod ostendimus in Xenophonte, fuit familiare pro coniunctione fortis laudare, & amplissime munierat.

ORATIO MARDONII SVASORIA.

Inuentio tota pendet ab abiunctis personarum.

Dispositio naturalis, Elocutio blanda, adulatoria, elata:

Ω δέσποτα, καὶ μόνον εἴς τὸν γεννητόν
τερπάντων ἀριστόν, ἀλλὰ καὶ τῷ πολυμή-
νῳ, εἴς τὰ τοιάδε λέγειν τοιούτῳ σε, τῷ
ἀπολιτατῷ, τῷ λαϊκῷ τούτῳ τῷ Εὐρωπαν-
μένῳ σὲν χαλαζίαν τοῦτον, τούτος τοι
νανέστης τῷ πολυτελεῖσθαι τοιούτῳ σε, τῷ
Ομίνε, τοῦ νοῦ μόδον σημειώνειν
Περσίς, σεριαλ γεννητούς πρεσβυτηρίου
qui cum alia, & optima, & verissima
commemoras, tum vero quod Iones, qui
Europam incolant, non siue habere lu-
dibria nos, minus quam ipsi sunt ludibria
digni: etenim res indigna est, si Sacas. & Indos.
& Aethiopes, & Assyrios, aliaque mul-

Domine, tu vero non modò superiorib.
Persis, sed etiam venturis es praestantior,
qui cum alia, & optima, & verissima
commemoras, tum vero quod Iones, qui
Europam incolunt, non sine habere lu-
dibrio nos, minus quam ipsis sunt ludibria
digni: et enim res indigna est, si Sacas, & Indos,
& Aethiopes, & Assyrios, aliasque mul-